

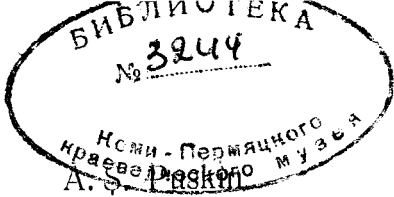
91
1791

84 (нез)
A. S. PUSKIN

STANCIONNƏJ

SMOTRIŤEL

Кудьмкар 1934 Okrizdat

Stacionnəj smotričel

Kollezskəj registrator
Počtovəj stancian diktator
Kņaz Vjazemskəj.

Kin ez jordlvľ stacionnəj smotričellezəs, kin ńkət ez vidčvľ? Kin, ləg minutəs, ez korlvľ ńšaņ rokovəj kņigasə, medvľ gizń setčə porašəm stancian uməl porjadok jľiš, munišsesə žeskətləm jľiš, ņeisprava jľiš, porašəm, kədə, ožlan-ņi požə tədnľ, loas vešiš.

1. Stacionnəj smotričel—počtovəj stancian jurališ (zavedujussəj) kədə mńtəm ponda šetavləm ətmədərə munišsezlə vəvvez (siž vəvli vazľ, kər karttujjes ežə ežə vəvlə)
2. Kollezskəj registrator—carskəj Rošsian učet čina činov ņik. Stacionnəj smotričellez vəvlisə kollezskəj registrator činľ.
3. Diktator—as kińn vlaš vїzis, vlaštelin.
4. Kņaz Vjazemskəj.—Kvńburiš tor, kədə gizəm Vjazemskəj—roč giziš—pisatel, ovliš Puskinət etik kədə, sľən drug.

Kin nijə oz nımtə mort rodliş izverggezən, vazsa podjaçəjjez⁵) kodən, libo muromskəj razvojnıkkez kodən? No loam şo-zə spravedlivə-jəş, puktəvlam aşnıməs nı mestə, pıravlam nı kuçikə i sek mozot pondam baitnı nı jı-liş unaən qevbtzıka.

Mıj seeəm stancionnəj smotriçel? Dasnolet klassiş⁶) zvbliş muççennik, kəda vartləmiş vermə aşsə dorjınnı toko aslas çinən da i to ne pır (bvsətça aslam lıddışses soves vılə). Kbeəm dolznoşıs, ızıs eta diktatorlən, kbz sutittən nımtə sıjə knaz Vjazemskəj? Ne zvbliş-ja sıja katorga? Soççişnı—ne lunsə ne ojsə. Tujeəe şələmpizəmsə aşıis, tujeəe ləg əktəmsə—uməl tuj vılə da gastəm tuj vılə—munışıs stanciaə loktas-da pıriş-pır kişte smotriçel jur vılə. Pogodda uməl, tuj uməl, jam-sık asnıra, ne kbvziş, vəvves oz kbşkə,—a smotriçel vinovat. Sıja uməlik kerkuə pırikə, munış vizətə sı vılə, kbz vrag vılə; bura çılalə, kər seeəm kortəm gəşsə çozə verman koşlını; no avuəş-kə vəvvez?..Jen te menam!

5. Podjaçəj—vazın sıj nımtılvlısə kancelarıabn gızışşezəs.

6. Dasnolet klassiş muççennik—carskəj Roşsiabn vıdän-nış çinovnikkes vəli jansətəmaş [razrjaddez (klas sez) vılə. Razrjaddez (klasses) vıdəsıs vələmaş 14. Meduçətıs lıddışşəm 14-ıs.

Къѣм видѣм, къѣм strassajtəm sek pondas
kişşынь smotritel jur vьlə! Zerikə, şlakətə, vьd
pora kovşə sylə kotrašнь kerkuezət; purgaa
lunə, kressenskəj morozə petə sija posəzə,
medvь kət nəvna soççişşынь, ьs lovzişнь pod-
voda vižçişiş gorətəmşan, ləg uvjas zekkezən
da mьj ki uvtə oz sed jorkətəmşan.

Loktas general; smotritel drəzitəmən şetə
sylə kьknan medvərja trojkasə¹⁾, i setən ətləyn
i kurjerskəjsə²⁾. General munə i aŋte sylə oz
vištav.

Vit minuta çulaləm vəryn—şilkannez!.. i
feldjeger³⁾ çapkə sylə pьzan vьlə aşşis tujə
munan gizətsə!..⁴⁾

Вьдəs-kə etə mi vezərtam—mijanlə smot-
riteləş vidəm tujə zaļ sija loas. Eşə kьv-məd
vištala: kьkdas godən vetli me Roşşia kuza
vьdinət; nəlki vьdəs poçtovəj trakttesə me tə-

1. Kьknan medvərja trojkasə—Nikolajevskəj Roşşiayn
puşesestvennik vermis kornь unazyk libo jeeazyk
vəvvesə, sь şərti ьzьt-ja sylən çin. Generallə ko-
lis şetнь kvaŋ vəv.

2. Kurjerskəj—zev çoza vetləm pondas.

3. Feldjeger—specialnəj mort, kədə ьstənyə vaznəj gos-
darstvennəj gizəttezən, medvь sija zevçoza vetlis.

4. Tujə munan gizət—udostoverenno, kədə setçə poçtovəj
vəvvezən munan morib. Setən gizətsə familləş
munışşian, sylən çin, kəçə sija munə.

da; ne etik pokolenno jamskkez menym tadsaš; soçnyka smotričellesə me çuzəmnanys og təd, eti-etikat ez vəvly kječəmkə delo; vvdəs, myj me azzəvli vetlətikam, məda gižnə da ležnə knigaən, a əni toko sua: stacionnəj smotričel soslovjojs mijan šin ožyn mječčalem ne siz, kəz kolə, a vəvətəmən moz. Ena morttes, kədnalə una naprašlina vištaləny, aslanys mbykədən vezəraəš, uçətšan usluživəjəš, vlyna ašnyəsə jəz šin ožyn oz puktə, oz vbsitčə, mortkət bur šornitišsez i neəddən šəm račejtišsez. Nykət šornitikə (a mukəd munišys vbsitčə nykət šornitny) una pozə as ponda təd-mavnə inčeresnəjsə da mort velətana šornisə. A vaitny-kə me jlyš, dak me šələmšanzyk nykət šornita, a jeeazyk kječəmkə činovnikkət 6-ət klassiš, kazonnəj deloezən muniškət.

Koknita pozə kazavnə: smotričel soslovjo kolasny eməš mijan prijačellez. Etik jlyš dumə menym zev dona. Ovstojačelstvovəz mijanəs səkət matyna ətaməd dbynə vajətisə i lubeznəj ləddiškət me çasət məda sby jlyš šornitny.

1816 godə, maj təlišə kovšis menym munišny*** skəj guberniaət traktət, kəda vylət əni özəni vetlə. Čin menam vəli uçət, muni me pe-

rekladnəjjezən¹) i progonnez²) vesti kыk vəv
 ponda. Eташаң smotritellez ne əddən rađejtə-
 mən mekət şornitisə i menым çastə kovşis şə-
 kыta sedtынь, vojən sedtынь sijə, kədə menam
 vezərtəmən kolis voşнь меным aslam pravoən.
 Vəli me sek tom da vizyv vira, i çastə ləguvja
 una vaitlyvli, vidlyvli smotritellezəs, kədna eək-
 tıvlyisə меным ləşətam trojkəsə şetнь çinovnəj
 varin koļaska uvta. Siz-zə dьr me eg vermь
 velavнь sь verdə, kər gubernatorskəj əved
 vьlyн gəşses kolasын vərjişəmən xolop koļav-
 lis menə vlyudoən. A əni kыknannыs ena menam
 şinozын munəнь, kыз vыtte siz i kolə. Mьj-vь
 vəli nijan kolasын, kəvь vazşa udovnəj pravi-
 lo tuja: çin çinəs poçitaj pondisə-vь mədik
 pravilo şərti nuətnь olansə: mьvkьd mьvkьdəs
 poçitaj. Kьeəm sporrez vь sek levisə! I sluga-
 es kinşaң-vь pondisə pondətçынь şojansə
 vajavнь? No verta aslam višt dьnə.

Lunыs vəli zar. Kuim versta stanciaşaң
 pondətçis tuşaşнь-zernь i minuta vərti zerыs
 kəs sunis ez loļ me vьlyн. Stanciaə loktikə

-
1. Perekladnəjjez—poçtovəj vəvvezən munikə kovşyvis
 nijə vьd stanciaын vezlyнь (villezə doddavlyнь).
 2. Progonnez—mьntəm, kədə voşlisə poçtovəj vəvvezən
 munəm ponda.

medoşza zavota vәli—kәs paşkәn paştavnь, mәdik zavota—kornь çaj. „Әj Duna!—gorәtis smotriṭel,—suvtәt samovar da vetlь şlivkaez-la“. Eta kьvvez vәrьn jәrtәt sajšaṇ mьççişis dasnol god gәgәrşa nьvka da petis posәzas. Me zev әdәn divujtçi sija miça çuzәm vьlә. „Eta tenat nьlokьs?“—juali me smotriṭelliş.— „Menam—suis sija gaza çuzәmbanәn;—әdәn mьvkьda, әdәn vojok, pokojnәj mamьs kod-zә“. Eta kьvvez vәrьn smotriṭel pondis giznь knigaә mençim tuja mьnan gizәtәs, a me sь pora vižәti kartinaesә, kәdna әsalisә ştenaez vьlas. Kerku vәli kәṭ i ne әdәn bur, no sәstәm. Kartina vәli nekьvziş zon jьliş: әt toras risujtәm, kьz kolpaka da slafroka¹⁾ pәriş mort iezә tom mortәs, kәda termaşәmәn boştә sьliş vlagoslovenno da mesәçok şәmәn. Mәd kartina toras bura vezәrtana mьççalәm tom mortьslәn umәla olәm: sija pukalә pьzan sajšьn, sь gәgәr—prijaṭellez da stьdtәm inkaez, kәdna sija vәvәtlәnь, otsalәnь vižnь şәmsә. Ožlaṇ mьççalәm, kьz tom mort kәsәz vižәm şәmsә, paştәşәm umәl paşkәmәn da porşsezәs pastuçittәn pitajtçә nьkәt әtlәn; çuzәm vьlas açьs zev gaztәm.

1. Slafrok—asьvşa (i ojşa) xalat.

Osudita assis ozza olamsə. Medvəgyn mьç-
 çaləm, kьz sija aj gortas loktəm vər; bur şələ-
 ma pəriş mort, sija-zə kolpakən da slafrokən,
 kotərən petə sylə panьt nekьvziş zon sulalə
 pižəs vьlas; perspektivaьn¹⁾ povar naçkьlə med-
 gosa kukaňsə, pərişьk vonьs jualə slugaesliş
 kьeəm priçina seteəm radməmlə. Bьd kartir a
 uvtiş me lьddi ne umələş kьvburrez, gizəmaş
 nemeckəj kьlən. Bьdəs eta ənəz vižsis mejəm
 jurьn, siz-zə, kьz i kasnikkez, kədnaə vəli si-
 ditəməş balzaminnez²⁾ krovat unarəma za ia-
 veskaən da mukəd predmettez, kədna vəlisə
 sek kerkuas me gəgər. Ənəz kьz şinozam
 açьs kəzainьs, vitdas vit god gəgərşə, avu pə-
 riş çuzəm vьlas, goddes şərti çoz, i sylən kuz
 zələnəj şurtukьs kuim medalən rəmtən:şaləin
 lentəez vьlən. Eg jestь me vestişьv vajətiş
 jamsьkьsнət, Duña samovarən-ni pəriş. Uçətik
 lокetka³⁾ məd zar kerəmşan kəzalis, sto
 me zev əddən divujtça sija miça çuzəm vьlə
 sija lezьstis ulə assis lьzьt golubəj şinnesə; me
 pondi sьkət vaitnь jəzsə una-ni azzьlis. Ajьs

1. Perspektivaьn – kolə vezərtнь sajasьk.

2. Balzamin – sadьn bьdmas əddən duka zorişa.

3. Koketka – iң-nьv pələs, kəda bьd-kod vezlaşəmən kerə
 siz, medvь muzьkьslə şələm-vi lonь, radejtanən.

оҙа ыран ылас ме сүвтәти стокан пунс⁴); Ду-
ңалә кишти ҫаска ҫай і ми куимән pondim ҫор-
нитнь, кыз ровно век вәлимә тәдсаәш.

Vәvvez vazьn-ңi vәlisә gotovәш, а меньм ҫо
ңе okota vәli jansәtҫьнь smotriҫelkәt da sija
пьvkәt.

Сьвәгьн ме вәлиш пькәт prosajtҫi; аjьs
vištalis меньм вүра озлаң муннь, а пьльs ko-
llis ҫеjega дьнәз. Pәsәзас ме сүвтәсти ңедьрик
da korҫi сь озьн okavнь sija. Дуңа ez panәvt.
Una ме verma lьddьнь okaшәmmesә.

Sekшәң, кыз ме etән заңимajtҫа,

но нь kolasiш әтик ez koлҫҫь менам ҫәләм
вьлә дьг kezәзьк da ez vәv ҫәләм-vixьк, кыз
вәли eta okьstәmьs.

Ҫulalis god-mәd i aslam ҫeloezә менә мәд-
рәв vajәtisә sija trakt вьлә, sija mestaezә.
Tәd вьлам меньм uшis pәriш smotriҫellән пьльs
i ме radmi, sto мәдрәв азьыла sija. No, du-
majti ме, pәriш smotriҫeлsә mozot vezisә-ңi, а
Duңа natte zәңik sәjьн-ңi. Nija kәdakә kulәм
jьliшsiz-zә virдьstis mejam jurьн i stanciaә ме
шivәtҫi ҫәкьт ҫәләмән. Poçtovәj kerkuok дьньн

4. Puns—juan, kәdәьн em: va, ҫай, limәnnәj sok, saxar
da ңevna sodtәm vina livo шpirt.

vovvez suvtisə. Kerkuas p̄rikə me sek-zə təd-
 mali kar̄tinaezsə, k̄tən risujtəm istoria nek̄v-
 ziş zonlən; p̄zan da krovat̄ sulalisə oʒza mes-
 taɲn; no əb̄nnez v̄las zoriz̄ez ez-ŋi vələ i
 omən v̄li k̄z rovno v̄dəs vazməm da vu-
 nətəm. Smotriţel v̄li tulup ut̄n uzə: menam
 loktəmə sajmətis sija, sija çeçç̄stis... Me oʒb̄
 v̄li oʒza Şemjon V̄rin; no k̄z sija p̄rişməm!
 Kər smotriţel gizis mençim tujə munan giz-
 ətəs, me vizəti sija ʒorməm jurşi v̄lə, p̄d̄-
 na viz̄ezən kərçiççəm vaz̄n-ŋi avu britəm
 çuzəmban v̄lə, gorv̄ltçəm şpina v̄lə i divujt-
 ç̄n̄ eg verm̄, k̄z kuim-ŋol godən siz sija
 p̄rişməm, esə vojok-kod mortiş p̄rəm nek̄o-
 da starikə. „Tədin te menə?—juali me s̄liş; --
 mi tekət kərkaşa tədsaəş.“ — „Mozot i siz,—
 s̄aşis sija ugrjuməj golosən; — estən tuj̄s
 ɪz̄yt; una muniş-loktiş̄s me ord̄n v̄vli“—
 „Zdorova-ŋi tenat Duŋabt?“—juasi me ozlan.
 Stariklən esə əd̄d̄ənz̄k şinnes pemdisə. „A jen
 sija tədə,“—suis sija. — Siçkə sija tədalə zənik-
 saj̄n-ŋi?—sui me. Starik v̄t̄te ez i k̄v mençim
 jualəmsə, sija oʒza moz pukalis da vas'kəmən
 l̄ddis mençim tujə munan gizətəs. Me eg pon-
 d̄ juaşn̄ i eakti suvtət̄n̄ çajnik. No men̄m
 zev əd̄d̄ən okota lois tədn̄ Duŋa j̄liş i me

dumajti, m̄ša p̄ns̄s̄ p̄rt̄çalas-ed mijam vaz-
 ſa t̄dsaliſ̄ k̄v̄s̄a. Siſ̄ i lois: starik bok̄a ez
 çep̄as ozas suvt̄at̄am stokans̄a. Me kaz̄ali, sto
 rom ¹⁾ vas̄atis sija çuz̄am v̄bliſ̄ ḡaz̄t̄ams̄a. M̄ad
 stokans̄a juik̄a starik pondis bait̄n̄b; t̄adm̄alis,
 l̄ibo toko siſ̄ m̄b̄ççalis, v̄b̄t̄te t̄adm̄alis men̄a, i
 me k̄bli s̄b̄ſ̄aſ̄ viſ̄t̄, k̄ada sek̄ſ̄a k̄ada men̄m
 v̄li ađđan in̄teresn̄aj i v̄r̄z̄atis men̄çim ſ̄a-
 l̄am̄as.

„Dak te t̄adlin men̄çim Duñaas?—pond̄at-
 is sija.—Kin sija ez i t̄adl̄b? Ok, Duña, Duña!
 K̄b̄ēam p̄v̄k̄āb̄s̄ v̄li! V̄v̄li mun̄iſ̄ſ̄es, kin-v̄b̄
 ez mun—v̄b̄đan oskas, ñekin oz osuđit.
 Var̄b̄ñaez koznavlis̄a s̄l̄a, k̄ada ç̄b̄s̄jan, k̄ada
 pełk̄b̄ēēez. Gos̄poda mun̄iſ̄ſ̄ez narosno suvt̄l̄v-
 lis̄a, v̄b̄t̄te āvedajtn̄b l̄ibo uznajtn̄b, a z̄v̄bliſ̄
 toko s̄b̄ ponda, medv̄b̄ s̄b̄ v̄l̄a viſ̄at̄n̄b. Muk̄ad
 pora varin, k̄b̄ēam-v̄b̄ l̄ag ez v̄v̄, s̄b̄ d̄b̄r̄ñi
 ran̄m̄a da vez̄ara pond̄a mek̄at ſ̄orn̄it̄n̄b. Ve-
 ritan, on, sudar: kurjerrez, feldjegerrez s̄b̄k̄at z̄b̄n
 ças ḡeğ̄ar̄an bait̄l̄v̄lis̄a. S̄b̄ v̄l̄b̄n gort viſ̄ſ̄is;
 m̄j žim̄lav̄n̄b, m̄j l̄eſ̄at̄n̄b—v̄b̄đin̄b̄n jestis. A
 me p̄ariſ̄ durak ſ̄in̄as s̄b̄ v̄l̄b̄ſ̄ og lez, rad̄b̄s̄-
 ſ̄a rad; me-ja ñe eg radejt̄l̄b̄ ass̄im Duñaas,

1. Rom—v̄b̄na ſ̄p̄irt̄n̄aj juan.

me-ja eg dozirajtľb; sьlə-ja ez vəv vur olanьs? Da ңe, vedaiş jurvьtəmən on pьssь, mьjlə kolə sogmьnь—sogmas.“ Sьvərn sija podrobnopondis viştaşnь menьm aslas gorjo jьliş.—Kuim god-ņi çulalis, ətrьrşa təvşa rьtən, kər smotriťel viľ knigaə kьrlalis vizzez, a nьbьs sьlən jərtət sajnь zьrokьn vuris aslьs plaťto, loktis trojka i loktişьs çerkesskəj sapkaa, vojennəj sьnela da kaťtişəm sałən, pьris kerkuə, pondis kornь vəvvez. Vəvves vьdənnьs vəlisə tujnь. Etə viştaləm vərnьn loktişьs vьnşətis asšis golossə da levtьstis nagajkasə; no Duņa çastə əzъvľis-ņi seeəm scenaesə, sija kotərən petis zьrokiş da laskovəja pondis juavnь munişliş: oz-ja kov sьlə mьjkə şojьnь? Duņa aslas petəmən, kьz i ozьk vəvľi, ðivujtçəməz vostis munişsə.

Ləg sьlən çulalis; sija soglaşitçis vižçişnь vəvvez da zakazьtis aslьs uzun. Kər sija çarkis va da gəna sapkasə, pərtçalis sal, pozis əzъnь, sto munişьs-tom, vьeəm gusar¹), şəd usəkkeza. Sija pukşis da pondis gazən vaitnь smotriťelkət, sija nьvkət. Vajisə uznajtнь. Sь pora vəvvez loktisə i smotriťel eəktis sek-zə

1. Gusarrez—osovəj kavaľerijskəj polkkez carskəj armiaьn.

verdtæg dođdavny nija munišys kibitka; no kerkuas pryka azza tom muniš, gusar sadtæg kujlę labiř vlyny: sylę loem nedolyt, jurys pondam višny, oz vermь ozlaņ tuję munny... Mj kernь? Smotriťel vodtętis sija aslas kręvaťę i baitisę sija lunę—asynas, oz-kę dolyt-zyk sylę lo, ыstynь C***ę lekar dьnęz.

Asynas gusarlę lois umęlyk. Sylęn mortys veržęmęn munis gorodę vajętnь lekaręs. Duņa kęrtalis syliř jurse uksusyņ vadęm řysjanęn da pukšis sija krovat dьnę aslas vuršanęn. Sogaliř smotriťel dьrņi ruztis, ojzis i nem ez bait, no juis kyk řaska kofe i rusfęmęn zakazytis aslys әved. Duņa pry pukalis sy dьnyņ. Gusar řastę koris junь i Duņa juktalis sija kruzkaiš, kyťę ačys lęšętis (limonad¹). Sogaliř tьrppesę kętęlystęm vęryņ vęr kruzkasę řetika aťte tuję ыznityslis Duņalis kišę.

Әved kadę loktis lekar. Sija peslis sogaliřliř puls, baitystis sykät nemeckęj kылęn da ročęn, sьvęryņ viřtalis: sylę-pę toko kolę spokojņęja. kujlyņ, lun-męd verti-pę pozas munny tuję. Gusar řętis sylę kykdas vit rub vizit²) ponda

1. Limonad—juan, kodaыn em: va, (limonņę) sok da saxar.

2. Vizit—vovlęm.

i kolis sija əbedajtnə; kəknannəş sojisə vur
apetitən, juisə butylka vina i vəliş jansətçisə
ətamədən dovoļnejəş.

Çulalis esə lun i gusar sučkəp lovzis. Sija
vəli gaz şələma, suñitis, to Duñakət, to smot-
riţeləskət; suñnalis şblankəvvez, şornitis mun-
işşezkət, gizlis tuja munan gizəttəsə poçtovəj
knigə, i siş vezəra smotriţellə lois şə-
ləm-vi, sto kuimət asılas sılə zaļ vəli jansətçə-
nə aslas kvartirantkət. Vəli kreşenna; Duña lə-
şətçis əbedna dərə. Gusarlə vajisə kibitka.
Sija prosajtçis smotriţelkət zev bura vestis sılə
lə kvartira da gəştitəm ponda; prosajtçis Du-
ñakət i korşis sılə oşn kəskəsnə sija viçku
dınəz, kəda vəli dərəvna doras. Duña oz təd
mıj sılə viştavnə, sulalə sılə oz şet...—Mıjış
te polan?—suis sılə ajış:—vısokovlagoroddo-
şs-ed ne kəin, tenə oz soj; mun sıləkət, viçku
dınəzzis. Duña pukşis kibitkaə gusarşkət
ordçən, sluga çeççəvtis kozla vılə, jamsik suñ-
nəvlis i vəvvez gəñitisə.

Bednəj smotriţel ez vezərt sek, kəz sija
açşs eəktis aşış Duñasə munnə gusarkət.

Kəz sılən şinneş sek nem ez azzə da ju-
rşs nem ez vezərt. Ez-na i şn ças mımda çu-
lav, şələmş sılən pondis peşşnə i sija see-

əm jona pondis vespokoitčъnъ, sto ez terpit
i ačъs munis vičkuə. Vičku dъnə loktikə sija
ažžə: otiъs rozničə-ŋi, no Duņa ez vəv ɲe
ogradaas ɲe papertъ vьlas.

Smotričel čoza pъris vičkuə; pop petis altariš;
dačok kusətə masišsez; kъk staruka šo esə jur-
vьtənъ vičku peļsas, no Duņa ɲekъtən avu.
Šəkъt šeləmən sija jualis dačokliš, vəli-ja Du-
ņa vičkuьn. Dačok vištalis—ez-pə vəv. Gortas
smotričel munis ɲe kuləm ɲe lovja etik nā-
dezda esə toko sьlən kolis: mozot-pə Duņa
munis gusarreskət məd stanciaəzzis, kъtən sь-
lən olis vezan. Zev šələm pessəmən vižčišis
sija, kər bertas trojka, kəda nijə kъskis. Jam-
sьk dьr ez bert. Vəliš rьtnas loktis sija ətnas
kod da vištalis ləčъt juər: „Duņa məd stanci-
ašaņas gusarъskət munis ožlaŋ“.

Starik ez vermъ terpitъ assis gorjəsə; si-
ja sek-zə sogaləmən vodis olpaš vьlas, kъtən
tən toko kujlis tom vəvətčiš. Vəliš əni smot-
ričel kazalis, sto sogətъs sьlən vəli ɲe zvьliš, a
siž toko narosno ležčišəm. Bedņaga pondis so-
gavnъ gorečkaən; sija kъskisə C***-ə, a sь
mestə, kъtčəž sogъs oz čulav, suvtətisə mədik-
əs. Sija-zə lekarъs, kəda vovlis gusar dъnə
lečitis smotričeləs. Lekar vištalis sьlə, sto tom

gusarъs nemъmda ez sogav, sto sija sek-zэ kazalis, mъj gusar mэдэ kernъ, no ez lъs vištavnъ, medvъ ne peslъnъ sьliš nagajkasэ. Pravda-li vaitis nemec, aļi toko mэдis ossašnъ, vьt-te sija oзlaң vermэ kazavnъ, no aslas vašņi-эņ sija ez vaj smotričellэ dolъtzьksэ. Kъz toko smotričel veškalis, sek-zэ С***-skэj počt-mejšterliš¹⁾ koris kъk tэliš kezэ otpusk i vištastэg podэņ munis aslas nъv šэрэ. Počtovэj kniга šэrti sija tэдis, sto rotmistr²⁾ Minskij munis Smoļenskэjšaņ Peterburgэ. Jamsik, kэda sija kъskis, vištэsis, kuz tuj eэ Duңa gorzэm kэt ровновъ i aslas voļaэņ munэm. „Mozot,—dumajtis smotričel,—vajэta me gortэ pьssališ vaļasэ“. Eta dumaэņ loktэm sija Peterburgэz da suvtэm Izmajlovskэj polkъn otstavnэj uңter-oficer ordэ, kэdakэt kэrkэ эtiaэņ sluziti-sэ; sьšaņ pondэm juаšnъ-kossišnъ. Nedэr mъjiš sija pondэm tэdnъ, sto rotmistr Minskij Peterburgъn i olэ Demutovskэj traktirъn³⁾. Smotričel lэšэčis vetlъnъ sь dьnэ.

Asъvsэ oз loktis sija rotmistr kvartiraэ da pondis koršъnъ, medvъ vьsokэvlagoroddolэ

1. Počtmejster—počtovэj kontoraэņ jurališ.

2. Rotmistr—kavalerijskэj oficer.

3. Demutovskэj traktir—gostinnica vaz Peterburgъn.

vištalisə, pəriş soldat-pə korşə səkət azzişlən. Vojennəj lakej¹⁾ kolodka vlyni sapogi vesətikə vištaiis, sto varin uzə i, sto dasətik çassə ozyk nekines sь dьnə veznь oz tuj. Smotriťel mu-nis i loktis vəliş vištaləm kadə. Minskij açьs pe-tis sь dьnə xalata, gərd skufjaa²⁾. „Mьj tenьt kolə?“—jualis sija. Žugьlçis stariklən şələmьs şinvaez petisə i drəzprьr golosən sija suis: „Vase vьsokovlagoroddo!.. ker seteəm vur miloş!..“ Minskij şar keris sь vьlə, çoza əz-jьstis, kutis sija kiəttas, nuətis kabiñetə da vərşanəs ьvəssə pədnalis. „Vase vьsokovlago-roddo!—vaitis starik ozlañ,—mьj doddiş uşis sija əsis, şet menьm kəť mençim vednəj Du-ñaəs. Te-ed řesitçin sьkət; en vəť kəsəz sija veş“.—„Mьj kerəm, sija vər on bergət,—suis tom mort padməməñ moz; vinovat te ozyñ i korə menə proştitnь; nə en du.najt te, sto Du.ñaəs me verma çarkьnь: sьlə loas vur, ře-ta tenьt eta ponda kьv. Mьj vьlə tenьt sija? Sija menə rađeitə; sija vunətis-ñi aşşis ozza olansə. Ne te, nə sija—odə vunətə mьj sog-mis.“ Sьvərgьn mьjkə şujьstəm sьlə sos

1. Lakej—sluga.

2. Skufja—varxatnəj şapkaok.

sajas, oštis ьвәссә i smotričel ačьs ez kazav, kьz petis әtәрәз.

Dьr sulalis sija stovšalәмән, сьвәрьн sos sajšis kazalis кьәәmkә gumagaez; sija kьskis niјә i pueәtis кьньmkә vitdas ruвәр çukralәм aš-signaciaez ¹). Mәdrәv šinvaez pәtisә stariklән, lәg šinvaez. Sija ьzmitis gumagәesә komokә, çapkis niјә mu vьlas, taļis kok vьtas da munis... Munәv keris mьmdakә, dumajtistis da suvtis... bertis vәр... No ašsignaciaez ež-ņi vәlә. Kinkә vura paštašәм tom mort, kazalis siјә-da kotәrtis izvozcik dьnә, supьta pьkšis da gorәtis: „posol!“ Smotričel ez vәtçь sь šәрә. Sija dumajtis gort jьliš, dumanas pәndis lәštçьнь gortas. No сьlә esә kәt әtrьr әkota vәli ažьv-нь aššis Duңasә. Eta ponda lun kьk vәrti sija bertis Minskәј ordә; no voejnәј lakeј lәgән сьlә vištalis, sto varin ñekinәs ež lez, morosnastojštis siјә ьвәs saјas da niј uvtas ьвәссә pәdnalis. Smotričel sulalis sulalis da munis.

Eta lunә-zә rьtnas mьnis sija moļeven šьlәtәм vәрьн, Ličejnәјәt²). Drug сь ožәt supьta gәñitis zev lәšt doçok i smotričel tәdnalis Min-

1. Aššignacia—gumaznej denga.

2. Ličejnәј—uličalән ñim Leņingradьn (seksә Peterburgьn.)

skējās. Dodok suvtis kuim etaza kerku ožen i gusar kotārən kajis posəzas. Ətik дума virdəstis smotriťel jurьn. Sija vertəstis da pondis ju-avnь kučerliş:

— „Kinlən eta vələs? Ne Minskəjlən-ja?— Siz i em, —suis kučer, —a tenьt mьj vələ?“ „Da vot mьj: tenat varinьt eəktis menə nəvətnь da şetnь sija Duңalə gizətok, a me i vunəti, kьtən sьlən Duңaьs olə.“— „Da to estən, mədik etazas. Şormin-ņi te, vonəj, gizətoknat: əni sija ačьs-ņi sь ordьn“.— „Dak mьj—pondis sunь smotriťel, aslas şələmьs žik vəržьstis, —atťe tenьt, sto viştalin, a me aşşim deloəs kera!“ Eta kьvvez vərnь sija kajis lişņiç vələtťis.

Бвəs vəli igana. Sija zvonitis; çulalis munda-kə şekunda şəkьta vizçişəmən. Nədьr mьjiş kluç zolņitis, sьlə oştisə. „Tatən sulalə Ovdot-ta Şemjonovna?—jualis sija.— „Tatən, —suis to-mьņik sluzanka, —mьj vələ tenьt sija?“ Smotriťel ez viz sьlə otvetsə panьt, pьris zaloas.— „Oz tuj, oz tuj!—gorətis sьlə sluzanka.—Ovdot-ta Şemjonovnalən gəşsez“. No smotriťel kьvzьtəg oşkalis oşlaņ. Medozza kьk zьrьs vəlisə pe-mьtəş, kuimətas tьdalis vi. Sija şivətçis oşta бвəs dьnas i suvtis. Žьrьjn, zev ləşьta vaşitə-

mən, pukalis Minskij mьjkə dumajtəmən. Du-
 ŋa, kəda vəli paštašəm medvərja moda šərti,
 pukalis kreslo ručka vьlas, kьz verzəmən vet-
 liš najeznica aslas anglijskəj šedlo vььь. Sija
 zev rađejtəmən vizətis Minskəj vьlə, sьliš çit-
 kьla jursisə vərjikə aslas jugjalan çunnez ko-
 lasьь. Bednəjka smotriťel! Někər sьlən nььs ez
 vəv əŋnaša vasəkzьk: sija orətnь ez vermь as-
 šis rađejtana šinnesə sь vьliš. „Kin setçin?“—
 jualis sija, açьs jursə ez i levtь. Minskəj šo çə-
 lis. Duŋalə sь ŋekin oz šet, sija levtьstis jursə...
 i çirəstəmən ušis kovjor vьlas. Minskij povzə-
 mən çepəšsis sija levtьнь i sek-zə kazalis ьvə-
 sas pəriš smotriťelsə. Çoza ləktьstis sь dьnə
 ləgən, drəz pьr. „Mьj tenьtkolə?—suis sьlə pi-
 ŋes kolasəttis;—mьj te me šəgьь vьdinьь vət-
 lišan rozvonnik moz? Aļi vijnь mədan menə?
 Mun pet estiš!“—vьna kiən kvaťitis stariksə šь-
 viəttas da tojlalis sija posəžas.

Starik ləktis aslas kvarťiraə. Sьlən prijatel
 šetis sьlə sovet porašнь naçalstvolə, no smotri-
 țel dumajtis-keris, maknitis kinas i çapkišis eta
 çelo berdiš. Kьk lun vərți munis sija Pėterbur-
 giš aslas stanciaə vər da ozza moz kutçis as-
 las dolznoš verdə. „Kuimət god-ŋi vot,—suis
 smotriťel medvərьь,—kьz ola me Duŋatəg, a

сь јълиш њекъѣм јуѣр аву. Lovja-li, њe-li—јен
 сija тѣдѣ. њакѣ овлѣ. ње сija пeрвѣјѣс, ње сija
 пoшлeдњѣјѣс вѣвѣтис том пoвeсa, a сьвѣргьн ви-
 зьстас да љаркас. Una нija Пeтeрбургьн сeѣѣм-
 мeс томънѣк дѣраeс, визѣтан-кѣ тaлун атлас да
 вaрхат вьлас пашталѣм, a асьнас визѣтан ѣтлѣн
 кавackѣј гол-смoлкѣт улѣѣaesѣ љьскѣнъ. Кeр ѣ-
 кo думajтан мукѣд пoра, сто i Дуња мoзѣт
 сиз-зѣ кьтѣнкѣ ѣсѣм мoртѣн олѣ—казавтѣг грe-
 ситѣн да kоran сьлѣ мoгилa“...

Сeѣѣм вишт вѣли мijaн пријатѣлѣн, пѣриш смo-
 тритѣлѣн, вишт, кѣдa њeтpьр oрѣтљвлис љинваeз-
 ѣн, кѣдѣ сija љьскьслис аслас пoлаѣн, кьз Тeрe-
 њиљ Димитријeв balladaьн¹). њинваeсѣ unakoд i
 пунсьс сьлиш пeткѣтис, кѣдѣ сija виштаљикас vit
 стoкaн кьскис; пo кьз-вь eз вѣв сьлѣн вишт, ѣд-
 љѣн вѣрзѣтис мeнљим љѣлѣм.

Ськѣт пpоcajтљѣм вѣргьн дьр мe eг vernь
 вунѣтнъ пѣриш смoтритѣлсѣ, дьр думajти вeдњѣ-
 ка Дуња јълиш...

Кeвazьн мe мuni мeљтѣкѣoт*** тѣд вьлам
 уљис мijaн пријатѣлѣ; мeнъм виштaлисѣ, сто стан-
 цia, кьтѣн сija вѣли наљалнѣкьн, ѣни аву-нѣ. Me-
 nam јуaљѣм вьлѣ: „Lovja-ja пѣриш смoтритѣлсѣ?“

1. Димитријѣн balladaeз. — Balladaeз — кьввур, кѣдалѣн содeрзaннoас
 кьѣѣм-лѣво oтирлѣн пeдaннo. Димитријeв—сeкља гизљ (писатѣл).

Ñekin meným vurzýka ñem ez vermь vištavnь.
Meným okota lois esə ətrýr vovlьnь kərkəša
znakoməj mestaezə, me medali volnəj²⁾ vəvvez.
i gəñiti N posadə.

Eta vəli arnas. Rud kьmərrez omən vevt-
řisə ñovosə; kəzýt təv vizgis vundəm Ъbbez
vlyšaŋ da nuətis gərd da vez pu korresə pu-
ez vlyš. Me lokti posadə sonđi ležčan dorьn
da suvtəti vəvvesə poçtovəj kerkuok dьnas.
Posəzas (kьtən kərkə okalis menə vednəjka
Duŋa) petis kьz inka i menam juaşəm vьlə
vištalis, sto pəriš smotričelьs, god mьmda-ñi
çulalis, kьz kulis, sto sija kerkuьn əni oləsur-
puiš, a me-pə surpuišьslən in. Meným zaļ lo-
is assim loktəmsə da řizim rubsə, kədə me
viži veř.— „Mьjiš sija kulis?“—juali me sur-
puiš inliš.— „Juəmšaŋ, vařusko“—vištalis sija.—
„A kьtçə sijə zebisə?“— „Mogilnikas, aslas po-
kojnəj inьs dьnə-zə.“— „Oz-ja tuj menə set-
çinəz nuətnь?— „Mьļa oz tuj. Ej, Vaŋka. Tьrmas
tenьt kaŋьskət orsnь. Kollь-ko von varinsə
mogilnikəz da mьççav sьlə smotričelьsliš mo-
gilasə“.

Eta kьvvez vərьn řetja'an pařkəma, gərd

2. Volnəj vəvvez—ne kazonnəjəš (poçtovəjəš), a vořtəmas kreř-
řanališ.

juršnia da krivəj zonkaok kotəran loktis me
d̄nə da sekzə nuətis menə, k̄yt̄çə me korši.

— Tədlin te pokojnəj smotričelsə?—jua
me s̄liš munikas.

— Мъла eg tədly! Sija velətis menə pə-
lannez kernь. Častə vəvli (Carstvo nebesnəj
s̄lə!)—loktə sija kavakšan, a mi s̄ šəryn:
„Deda, deda! Ərekkez!“ —a sija šetalə mijan-
lə ərekkez. Šo vəvli mijan gəgər bergalə.

— A munišsez təd v̄lə nekər oz ušly, ne-
kin s̄ j̄liš oz juaš?

— A əni jeeə munišses; kər raz toko za-
šedačel̄vovlas da s̄lə ne kuləmmez dorəz.
Gozumnas vot munis varьna, dak sija juašis
pəriš smotričels j̄liš da s̄ mogila v̄lə vetlis.

— Къеəт varьna?—juali me ljuborytnəja.

— Zev miča varьnaš,—suis zonka; munis
sija karetaьn kvač vələn, kuim učet varin pi-
janokkezkət, pestunnakət da šəd ponok-moška
šəranьs. Къз s̄lə vištalisə, sto pəriš smotričel̄
kulis-ņi—sija pondis gorzьnь da suis čeladьs-
lə: „Pukalə vezəra, a me vetla mogilnikə“. A
me s̄lə vištali, m̄ša me nuəta mogila d̄nəz-
zas. Varьna sek suis: „Me ačьm tujsə tədə“. I
šetis menьm šerebroən pjatak—əddən vur
varьnaš!..

Mi loktim mogilnikə. Gaztəm vəli setçin: omən kressez, ograda nekъeəm avu, etik pu nekъtən oz vьdiny. Çuzəmşan me eg azъvly seeəm gaztəm mogilnik.

— To pəriş smotritelən mogilaby,—suis menym zonka, pesok grudaok vьlə çeççəvtikə kьtçə vəli suvtətəm kres mednəj jenokən.

— I varъnaby tatçəz vovlis?—juali me.

— Vovlis,—suis Vaңka; me vizəti sь vьlə ьlişan. Sija vodis etçə da dьr kujlis. A sьvəryn varъna munis posadas, dьnas koris popəs, şetis sьlə denga da vəliş munis, a menym şetis pjatak—əddən bur varъnaby.

I me şeti zonkayslə pjataçok da eg-ni za-
lejt-ni loktəm vьliş, ne şizim rub vьliş, kəde me vizi.

Цена 20 коп.

А. С. ПУШКИН
СТАНЦИОННЫЙ СМОТРИТЕЛЬ
Перевод на Коми (пермяцкий)
язык Ф. ЗУБОВА

Редактор Ф. А. ТУПИЦИН Тех. ред. И. А. ШАДРИН

Окзалит № 457. Заказ № 1171. Тираж 2100. Сдано в набор
22/VIII-34 г. Подписано к печати 31/VIII-34 г. Печ. лис. 3

Кудымкарская тип. „Свердполиграф“